

ORAIN eta HEMEN

Ezin da gehiago zain egon...!

Euskara berriro ere albiste da gure artean. UZEIren inguruko polemika, euskarari buruzko PNVren barneko burrukak, Eusko Gobernuak sortu berri duen Batzorde Aholkuemailea, horra hiru gertakari garrantzizko. Eta hirurak daude noski ezkutuko —edo ez hain ezkutuko— hari batek lotuta. Eta euskararen arazoa plazaratzen den bakoitzean bezalaxe, eztabaida, salakuntza eta muturjokarik frango ikusi da bazterretan. Polemika hau guztia mingotsagoa egiten ari zaiguna euskarari buruzko politikaren auzia da.

Abertzaleek aginte izpirik lortu eta biharamunean euskararen politika garbi bat markatuko zutela uste genuen. Euskara kontuan Eusko Gobernuak egindakoa ukatu beharrik ez dago, politika baten falta salatzeko.

Eta bazeuzkan eta badauzka datuak. Siadecoren *Estudio sociolingüístico del euskara* gogora bestela. Bazuen eta badu politika horren atzetik egon behar lukeen filosofia ere. Oroit *Euskararen Liburu Zuria*, adibide bat jartzeko. Ez da aski izan. Eta zazpi urte luze pasa dira liburu zuri hori Euskaltzaindiak eta Siadecok antolatu zutenetik. Franco bizi zen artean. Euskararen politika zehatz eta errealistaren oinarriak zirela uste zen orduan. Baina oker uste zen. Oso oker! Zazpi urte pasa dira, erreforma, preautonomia, autonomia, Konstituzioa, Estatua, Erreferenduma eta hainbat klasteko hauteskunderiz beteak. Baina hizkuntz politikarik oraindik ikusteko gaude.

Arazo korapilatsua, eta mingarria ere, dela hizkuntzarena? Ez da gezurra. Errekonbertsio industrial, Lemoiz eta samurragoak al dira? Produktibitatea puntu eta erdi jasotzea garrantzizkoa izango da. Baina abertzale batentzat Euskal Herria puntu eta erdi euskaldunagoa egitea ez da inportantzi gutxiagokoa. Ekonomia eta euskara ez daude elkarren aurka. Baina horretaz ongi jabetuta ere, ez zaio inori ezkututzen beste hau: ekonomia- larrialdiak, gaurko erosotasun txikiagoak, geroago kon-

ponketarik izan dezakeen bitartean, euskararen gaurko hondamendia etorkizunak ez duela erremediatuko. Zergatik, orduan, erabaki ezin hori?

Aurten 14 urte etorriko dira batasunari buruz Arantzazun Euskaltzaindiak erabaki haiek hartu zituela. 4 urte izango dira Bergarako Euskaltzaindiaren Biltzarrak hamar urteko bidea aztertu zuela. Ez ote dago nahikoa argi euskal munduko indar sozialen dinamikak nora jotzen duen?

Ulertzen hasita dena uler daiteke. Euskararen ortografiaz oraindik bat ez datorren alderdia, nola izango da, bada, hizkuntzaren politika orokorra urratzeko gauza? PNVk bere baitan problemak badiu konpon ditzala. Baina PNV ez dago Euskal Herriarekin berdintzerik. Eta Euskal Herria ezin daiteke egon bere Gobernuari hizkuntz politika urgentea esijitu gabe.

Otsailak 25 jaio den Batzorde Aholkuemaileak orain baino lehen sortu behar zuen. Erabakita ez bada ere, gutxienik argituta egongo ziren hainbat arazo: zeintzu diren helburuak, zein bideak; zein diren arazo metodologikoak eta zein pedagogikoak, Euskal Herriak bere hizkuntza nazionalari eutsi diezaion.

Horixe egin ez delako uler daiteke *Euskaltzaindiari epaiketa* bezalako panfleto lotsagarria, Eusko Alderdi Jeltzaleko aber-tzaleei eskainia gainera, ateratzea: ez hanka eta ez buru; irudimenik gaisoenak ere nekez asmatuko litzuzkeen aleak jaurtiz; arazo linguistiko, metodologiko, ortografiko, soziolinguistiko, pedagogiko, intentzio politiko eta teologiko, dena zaku berean nahasiaz. Eta hori hamar urteko atzerapenarekin; orduan mundu guztia nazkatzeraino esandakoak errepikatuz. Halako lan triste baten aurkezpenaren albisteak *Deia*-ren lehen orrialdea merezi zuela ikusteak ere ematen du zer pentsaturik.

Batzorde Aholkuemaile delako horrek ez omen du erabakimenik izango. Aholkuak aholku, eta erabakiak erabaki, euskarari buruzko politika orokor garbia bideratzen lagunduko ahal dio. Ezin da gehiago zain egon...! ■ *Manolo Pagola*.

Bulgaria, XIII. mendeurrena dela-eta

Gure artean sobera aipatu ez den mendeurrena ospatzen ari da Bulgaria aurten: Bulgariako nazioak bere lehenengo Estatuaren sorrera ospatzen du hilabete hauetan (681-1981). Asparuh Kan-ak sortu zuen Estatu hura.

Ospakizun hau tartean dela, hainbat ekintza kultural bultzatu nahi izan du Bulgariak, eta, beste batzuren artean filme historikoak egin dira, herri honen historia nazionala eta so-